

~~429-8~~
~~39.~~

к-3

Јем. ЈАРОСЛАВСКИЈ

Коми-3

1-283

РЕЛІГІЈА КÖд
ДА НАЦІОНАЛІЗМ КÖд
ВЕРМАГÖМ — СОЦІАЛІЗМ
ВÖСНА ВЕРМАГÖМ

737

Москва

ЦЕНТРИЗДАТ

1931

Рел

јоз

Та

на

ш о

өн

че

То

на

ро

ор

ты

Ми

во

ны

ве

Сі

сто

јав

Религијакөд да национализмкөд вермасөм—социализм вөсна вермасөм

Міжанлы колө јона бергөдчыны ас сорніа јөзјас пөвсын уж бурмөдөм; вынсөдөмөн. Тајө ужсө колө топыда јітны быдса сикас национализмкөд вермасөмкөд, медвојдөр р о ч шовињизмкөд вермасөмөн, коді торкалө өнөз-на торјөдны национальнөј, (националистическөј) элементјассө классөвөј тышгыс. Торкалөны сылы і быдса сикас меставывса национализмјас.

Ті төданныд, кызі јостіс та јылыс вөп-россө партіјалөн XVI сјезд. Сөмын-тај уна оргањизацијас-на оз колан выјөз пыдѳі пук-тыны национализмкөд тышкасан тајө моґсө. Міжан емөс уна фактјас (бостам-көѳ дальневосточнөј оргањизацијасөс), кодјас вісталөны, мыј өнөз-на ассө уна боксањ петкөдлө великодержавнөј шовињизмыс. беважөн-на Сібірын өті конференціја вылын дальневосточникјас, рабочөјас, кодјас велөдчисны міжан комвузјасын, вісталөны вөлі дојмөм сө-

лөмөн, мыј најө вылө щөкыда оз овлыны
јорт нога виқөдөмыс, мыј најөс быд лок но-
гыс нөмтөны. Мијан партия щөктө оз сөмын
партияса быд шленлы, а быд вежөртыс
пролетариялы, быд сөветскөј граждаһнылы
вермасны быд пөлөс национализмјаскөд. Ти
помытанһныд, кушөм јона Владимир Ильич
колчаковщина дырји ускөдчөс аһтөсемитөзмлы
паныд. Сийө леҗис торја декрет аһтөсемитөзм-
көд вермасөм куға, көни сознательнөј аһтө-
семитөсөс вөли шуө јөзлы врагјасөн. Ми огө
вермө пуктыны религиялы паныда уж торја
ас сорһия јөзјас костын, огө-кө виқөдлө тајө
обстоятельствојас вылас.

Преһияјасын өти сорһитыс тани пуктөс
вопрос национальнөј кадрјасөс гөтөвитөм да
воспитајтөм јылыс, кодјас ескө вермөсны ну-
ны аслас сорһия јөз пөын јенлы ескөмлы па-
ныда уж, специальнөј массөвөј литература лө-
сөдөм, кодөн сөжө ескө позөс нуөдны ре-
лигиялы паныда пропөганда ас кыв вылын.
Тајө вопросслөн вывти ыжыд төдчанлуныс.
Та боксаһ колө быд ногыс отсавны ас кыв-
јас вылын јенлы ескөмлы паныда периодөче-
скөј гаҗетјас да журналјас петөмлы. Реҗыд
Азербайджанын кутас петны туркскөј кыв
вылын печатнөј орган, кодлы колө сетны

отсөг медвоҗаа восковјассаһыс-жө. Талөн вывтi ыжыд значеһыбыс, кор мијан сөветскөј Асыввылын да нацреспубликајасын, көни ун-жыкөһыс олөһы мусульмана чужалөһы ас кыв вылын иенлы ескөмлы паныда журнал-јас.

Ödзөдһы тыш контрреволюционнөј ду-ховенствокөд да накөд мiрiтчөмкөд.

Һеважөн-на закавказьө вөли став пөлөс контрреволюционнөј группировкајаслөн сетчө кыссан центрөн. Најө лыҗыһыны, мыј сiјө — зев надежнөј туй контрреволюционнөј уж ну-һы, сiјө ськөд щөщ сешөм центр, код вылө жергөдөмаөс пiһјассө международнөј импе-риализмыс интервенција вөсна зiлысјас. За-кавказьөө сiһјассө арыштөмаөс интервен-тјас абу сөһын сы понда, мыј сени ем уна һефһ да мукөд пөлөс озырлун, но i сы понда, мыј закавказьөһыс Асыввылө туй во-стан клуч, аслыс пөлөс ыжыд туй, кодөс ас кiас кутөмөн интервентјас вермасны лiчкы-һы, влiјатһы уна государствојас вылө. Тајө важса „jөзјаслөн туйыс“ кутө јона ыжыд по-литическөј значеһы i өһи. Медбөрја кадөзыс Закавказьө вылө торјөн Азербайджан вылө кутiһы вһиманьөсө контрреволюција, оз сө-

мын грузинса меншевикјас, армянскөј дашнакјас, мусаватистјас, но і на мышку сайын сулалысјас — англијаса, франціјаса да мукөд имперіалистјас. Најө такөдөны контрреволюціоннөј духовенствоөс, најө оз өткажитчыны отсавны кушөмкө выл, утонченнөј, „приспособитчөмажык“ религіјаөс, шуам бехоизм коддемөс да с. в. Ез-на сещөм важөн вөвны контрреволюціоннөј выступленьнөјас, кодјасөс ышмөдө вөлі духовенство, торјөн-нын мусульманскөј духовенство. Онөз-на мусульманскөј духовенствоыс сөветскөј Асыввымын ворсө ыжыд рол. Мусульманскөј духовенство мукөд духовенствокөд щөщ јавө муно паныд партија да сөвет власт став меропріјаттөјасыслы, торјөн-нын коллективизацијалы. Медбөрја кадас-на Азербайджанын духовенстволөн вөліны зілөмјас лөсөдны аслыс пөлөс „сватөјјасөс“, коллективизацијакөд тышканы спеціалистјасөс. Муллајас да кулакјас лезөмаөс сорні, сещөмтө-пө местаын ем сватөј, коді вермө отсавны мездыны коллективизацијаыс. Сөмын классөвөј тышлөн логикаыс, социалистическөј овмөс кыпалан-паскалан логикаыс, тајө быдмөм-паскалөмсө воэө јөткыс выныс сещөм, мыј муллајаслөн, ишанјаслөн да став мукөд пөлөс духовнөј

јӱзлӱн ӱекущӱм молѳтвајас кулаклы ез от-
савны да Закавказьӱса ужалыс јӱз решѳтел-
нӱја сувтисны коллективизација туј выло.

**Религијакӱд тыш — классӱвӱј тыш, социал-
лизм вӱсна тыш.**

Ми-кӱ јѳтам религијакӱд тышсӱ национализм-
кӱд тышӱн, то нӱшта-ӱн колӱ кужны јѳтны
религијакӱд паныда мијанлыс тышсӱ классӱ-
вӱј тышкӱд, петкӱдлыны, мыј религијакӱд
тышыс — классӱвӱј тышлӱн јукӱн. Ғерт,
и национализмкӱд паныда тышыс — классӱвӱј
тыш, националистическӱј идејаяссӱ новлӱд-
лысјасыс да дорјысјасыс, национализмлӱн жур-
нуӱдысјасыс бурещ петӱны буржуазнӱј клас-
сјасыс, нарѳтыс класјасыс, кодјас зӱлӱны,
тӱждысны националност ку пыщкас пырны,
ас сорӱја јӱзјассӱ торјӱдны, најӱ сыыс ка-
питал вермӱны чукӱртны-да. Нӱшта јосжыка
колӱ петкӱдлыны религијалы паныда мијан
став тышыс кущӱма јавлајтчӱ классӱвӱј тыш
јукӱнӱн.

Менам ем ӱекжыд сводка дуhovenствоӱн
да кулачествоӱн сӱвет властлы паныда лок
уж нуӱм куза.

Со кымынкӱ мотивјас да провокација —
классуӱмјас, кодјасӱс леӱӱны кулакјас ду-

ховенствокöд öтвыв, коллетівізаціјалы, МТС-лы, сиктса овмöс социалистическöј тувöд кыпöдöмлы паныд. Наяö шуöны: „пыр колхозö, сöмын кöјдыстöгыд, скöттöгыд да паятöгыд, öд МТС ставсö вöчас“. Сиз-кö нажо отсалöны, ышмöдöны, медем колхозас пыригөн таргајтисны кöјдыс фондсö да бырöдисны скöтсö.

Разöдöны со кушöм сорнијас: тулысын-пöлоö война да колхознијасöс бостасны медвојдөр. Свјажскын лезöмаöс сорни, мыј колхознијасöс кутасны вундавны, тувјавлыны стен бердо кöрттувјасөн да керавлыны кокјассö. Мензелинскöј районын кулакјас да муллајас шуöны, мыј районыс сельсоветö воöма секретнöј пакет 80 мортöс лыјлöм жылыс, медвојдөр колхознијас да комсомолецјас пыыс. Вöлины случајјас, тащöм сорнијас бöрас торја комсомолецјас петавлисны комсомолгыс.

Фелöыс-кö таји мунö, ми огö вермö нуны релијиялы паныда отвлечоннöј тыш, шуам коранлыс кушöмкö тексткöд, лбö релијияöс сералöмөн. а мијанлы колö релијиякöд тышсö топыда јитны классöвöј тышкöд.

Классовој сознанын венн релігіяа пред- рассудокјасос.

Оті пример вылын ме ескө көсји петкөд-
лыны, кушом ыжыд значенноыс сылөн, мыј
классовој интересјасыс, классовој сознанын-
ыс венны релігіозној настроеннојјасос. Ме
шуа испаніјаса революціја жылыс. Онөз унаөн
вөлі чајтоны, мыј испанецјас — бур католік-
јас. Испаніја абу і ыжыд местаын, сылөн
территоріјаыс Мөскуаса промышленној об-
ластыс абу ыжыдчыкыс, а сені 20 сурсыс
унжык манастыр. Мукөдлаас 40 — 80 семеј-
ство вылө ем манастыр лібө вичко.

Јона унжык муыс духовенство кыын. Сен
сешом јона нартітө ужалыс јөзсө духовен-
ствоыс да сөкыд вөлі думајтны, мыј став
работојјасыс да крестанаыс рабөјтоны Ис-
паніјаса попјасос да манақјасос. Сені уна
јөзјаса быдса сикас релігіозној церемоніјас, —
а та вылө католіческөј духовенство зев
мастер, — кыскөны вөлі јона уна јөзсөс, да
вылсаңыс вичдөдлөмөн өтік-кык во сајын-на
кажитчө вөлі, мыј со көні вичкоыслөн масса
вылас ыжыд вліјаңноыс. А збыл вылассө
некөн тащом јоса ез тыдөдчы ужалыс јөзөн
духовенствоос мустөмтөмыс, кушом ем Ис-

паңінын. Мі шуам, революція дыржі егө со-
тө, буракө, нїөтік манастыр, а сені зев јона
манастырјасө соталөны, сені сотны мана-
стыр, өзтыны вічко, пазөдны манастыр лібө,
кыңі шуө Колцов јорт, неуна жарітышты
госа кармелітјасөс, јона паскалөмтор. Став
тајө мадоннајасыс, кодјасөс сувтөдөмаос ча-
совнајасын быд пелөсө, став тајө распјат-
төјасыс, ізображеннөјасыс „хрістос сөлөм-
лөн“, став тајө „свјатостыс“, кодјас тыртө-
маөс Испаніјасө, став тајө манастырјасыс лоі-
ны вынтөмөс классөвөј революціоннөј дві-
жөннө ыжыд гы воңын. Кор рабочөј класс
зікөң сібөдчїс нартітысјаслыс влассө шыбы-
тан вопрос бердө, кор крестанін воїс му
бостан вопрос бердө, секі најө адқисны, мыј
муыс духовенство кын, рабочөј адқис, мыј
банкјас да уна заводјас духовенство кын,
мыј духовенство контрреволюціоннөј вын да
сіјө вынсө колө чышкышты.

Міјан уңын колө унжык воїнственност.

Міјан көн сурө абу-на релігіјакөд тыш-
касөмын воїнствујушщөј безбожіјө ду-
хыс. Мі шусам воїнствујушщөј безбожнїк-
јасөн, а щөкыда воїнствујушщөј безбожіјө
духыс міјан абу. Щөкыда овлө уна лі еща

ли примеренческөја, оппортунистическөја виžө-
дөм, а мүкөр дырјыс подлаживањө. Ми
пыр шулывлім, мыј религіјалы паныда ужын
колө лыџысны бөрө колөмнас, фанатизмөн
көні сурө религіја дума војтырлөн да көн-
јасынкө духовенство ыжыд влијањөөн.
Колө адзыны кужөмөн сибөдчөм да тышка-
сөмлыс лучки, вескыд ногјассө. Сөмын му-
көдјас татыс вөчөны тащөм выводјас, кыңи
неважөн вөлі ас сорња јөза өтө областын,
мыј кужөмөн сибөдчөм (поход) сјө лоө ду-
ховенстволы нылыд мунөм да сетны сылы
кущөмкө свјатыња, медем сјө верміс успеш-
нөјжыка нуны религіјаса пропаганда. да агі-
таціја.

Чорыджыка паныд классөвөј враглы.

дөрт, мјанын делөыс абу Испанјаынкөд.
да ми нөтө ог лөсөдчө өзтавны вичкојас да
манастырјас: ми вермам најөс мөдтор вылө
інөдны. Мјан духовенстволөн 1917-өд вөса
октабрсањ абуөс һи мујас, һи банкјас, һи
фабрикајас. Ми основательнөја мырсім тајө
делөнас 1917-18-19 војасын-на. Сөмын оз-
жө ков вунөдны, мыј бөрја кадөзыс-на көн
сурө мјан духовенство іспөлзујтліс мана-
стырјасөс да материалнөј боксаңыс іспөл-

зүтліс вічкојасөс, мечетјасөс, синагогјасөс да быдса сикас мукөд релігіознөј учрежденнөјасөс. Сөмын тајө оз петкөдлы, мыј релігіјакөд вермасөмыс мјјан колө лоны һебыджык мукөд странајасын дорыс. Коллективізація јылыс, сиктса өвмөсөс социализм туј куға нуөдан вопросыс, збыл вылө жуужыда культурнөј революція јылыс, нартытјас идеологіјасыс зикөз мездысөм јылыс вопросыс — сјјө релігіјалы паныда һепримири мөј, серјознөј, научнөј пунктөм пропаганда быдса сикас ас сорнја јөзјас пөвсын.

Массөвөј безбожнөј уж вөсна.

Релігіјалы паныда пропагандаын ас сорнја јөза областјасын массовостыс мјјан абу-на. Ми өні ег-на быдлаын петө кустаршцінаыс, һеыжыд кружокјасыс, кодјас оз шымыртны став массасө. Ми јона-на уна ег вөчө, мыј јылыс вісталіс Владимир Ілліч, мыј колө сіңі етаңи, быд боксаң заиңтересүтны массајасөс релігіјалы паныда тышөн. Сы боксаң мјјанлы оз сөмын ков норасны ОГІЗ вылө да Центріздат вылө да мукөд вылө література омөла лезөмыс. сөрт, тајө ужсө колө өтүвтны (централизүтны) да центрын бурмөдны сјјөс.

Колö массөвөј літературасө бура відлавны, медым не сетны шогмытомјасөс (халтура), кушөмјасөс местајас вылын унаыс сетлывлісны (а кор сурө і центрын-на сетлывлісны). Сыкөд щөщ бура пунктөм меставывса літературатөг ті нінөмтор он вөчө. Мі јона чајтлім өнөз „озыр дада“ вылө. Со, шуам, бумага абу. Ферт бумагатөг сөкыд. Сөмын серјозноја-кө пунктім тајө вопрөссө, то уна областјасын бумага вөчан фабрікјас вылын поңис ескө релігіјалы паныда література вылө нарөшнө лөсөдны неыжыд фонд. Од пөштөі быд областын ем бумага вөчан фабріка, Лубөј фабріка вылын поңис лөсөдны тащөм фондсө. Лубөј тіпографіјаын ем вундалөм бумага да сіјө мунө обвјортка вылө, Сіјөс поңө ісползутны лістовкајас вылө, стенгаçетјас вылө.

Унжык возмөстчөм.

Колө аслынымлы вөрçөдчывны. Шулывлөны-тај — көінөс-пө кокјасыс вердөны, а міјанөс кучкалө вөртөмным, рассејскөј дышлунным. Неважөн Бакуын сектантјас разөдөмаөс лістовкајас. Сіјө лістовкасө ме лыфдылі (цітірујтлі) аслам өтө докладын Комака-

ҫемияын. Љистовкајасö јоса гијöма дај, мыј медтöдчанаыс, сiјö бура издајтöма. ҫерт ез ОГИЗ снабдит најöс бумаганас, а најö асныс бумагасö адјисны да асныс кутöмаöс зев бура печатајтны, Мијан емöс став возмoжност-јасыс леңны безбожнöј лиҫературатö (лöсöдны безбожнöј печат), сöмын вöчам вывтi дыша да, мöд пöв вiстала, наҫейтчам „озыр ҫаҫа“ вылö. Ме нöшта тöдчöмөн вiстала — колö јона кыпöдны-паскöдны меставывса возмöстчöмсö. Колö испoлзујтны сҫенгазетјас религијалы паныда пропoганда пыр нуöдöм вылö. Најöс пöшти оз испoлзујтны. Бөрја кад-нас меным лоi вiдлавны уна газетјас да ме адјi, мыј религијалы паныда пропoгандаыс пöшти оз мун. А сiјö ужсö мијан колö паскыда пуктыны. Колö испoлзујтны меставывса газетјас, заводса газетјас, колхозса газетјас, сҫенгазетјас, цехса да мукöд газетјас.

Сесса ми пöшти ог леҫавлö лiстовкајас, а-öд лiстовкасö вермас леңны лубöј организацiја, кöҫ шуам, 100 екзөмпларнад. Сы вылö уна средство оз ков. Весиг сҫеклограф вылын леҫöм лiстовкалөн јона ыжыд тöдчанлуныс. духовенство да кулакјас выступитöмлы паныд леҫöм меставывса лiстовка вермас вöрсны ыжыд воспитателнöј значеннö.

Міжанлы пленум вылын колö примітны рещеннөяс, кодјас ескö обещечітисны тажö ужнас буржык туддөдөм. Ужалыс выл кадрјас лөсөдөм, кодјас ескö вермісны нуөдны ужсö меставывса условіјөјассö бура төдөмөн, бур массөвөј література лөсөдөм, театр да кіно паскыда іспользутөм — со міжан мөгным. Абхазіјаын ме адзылі меставывса характера кінофілм, сені зев тонкөја да абу омөла пуктөма релігіјалы паныда моментјассö. Колö кыз поэö паскөдны, кыпөдны меставывса возмөстчөмсö, паскөдны быдса сикас кружокјас, јонжыка јітны релігіјалы паныда ужсö социализм течан мөгјаскөд, быдлунја классөвөј тышкөд, национализмкөд паныда тышкөд.

Со мунны колан міжан ужјаслы основнөј пасјасыс.

№ 4599

Уполн. Главлита В-3717 Заказ № 2342 Тираж 3000 экз.

Книжная ф-ка Центриздата Народов СССР. Москва
Шлюзовая набережная, 10.

доныс 5 ур.

53174

Цена 5 коп.

А. 1.

Коми-3

1-283

ЕМ. ЯРОСЛАВСКИЙ

Борьба против религии и
национализма — борьба за
социализм
(речь на пленуме ЦС ССВ)

На зырянском наречии языка коми

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
Москва, центр, Никольска 10.